

ALBINA

Revistă săptăminală a Așezămintelor culturale

23 AUGUST

PARADA MILITARĂ ȘI DEMONSTRAȚIA OAMENILOR MUNCII

„Mândră România mea
Strălucește ca o stea!”

Sub semnul dragostei față de patria noastră, care s-a afirmat în constelația mondială, s-a desfășurat demonstrația de 23 August.

Piața Aviatorilor din Capitală la ora 8. Sosesc conducătorii partidului și statului. În piață răsună puternice aplauze și urale. În tribuna oficială iau loc tovarășii: Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Maxim Berghianu, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Vasile Vilcu, Ștefan Voitec, membrii supleanți ai Comitetului Executiv și secretarii C.C. al P.C.R., vicepreședinții Consiliului de Stat și Consiliului de Miniștri, membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului.

40 de gornști au dat semnalul începerii parăzii militare. Au trecut rînd pe rînd unități militare, păstrătoare ale unor vechi tradiții de luptă. Admirînd bolizii superonici care săgetau imensitatea oceanului aerian, coloșii de oțel pe șenile, rachetiștii sau coloana motorizată, ne dăm seama că țara noastră dispune astăzi de o armată puternică, înzestrată cu aparate și echipament de luptă perfecționate. Armata populară este o strajă de nebiruit la hotarele României socialiste, țară iubitoare de pace și libertate.

Pentru cîteva clipe, Piața Aviatorilor rămîne goală. Apoi, din toate colțurile pătrund în iureș pionierii. În sunetele imnului pionieresc „Mulțumim din inimă partidului”, ei conturează pe asfalt un soare imens. Flori, eșarfe roșii și tricolore sînt fluturate către conducătorii partidului și guvernului, în semn de

adîncă recunoștință pentru copilăria fericită.

Sute de steğari deschid coloana oamenilor muncii din Capitală veniți aici într-o revărsare de entuziasm pentru a-și manifesta hotărîrea de a îndeplini cu cinste sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al partidului.

În primele rînduri sînt reprezentanții marilor unități industriale. Numeroasele grafice pe care sînt înscrise succesele obținute în întrecerea socialistă capătă sensul unui uriaș raport. Cifre cu putere de sugestie dovedesc îndeplinirea angajamentelor de către uzinele bucureștene. Reținem de pe un panou: Colectivul uzinei Grivița Roșie se mîndrește cu faptul că în șapte luni a economisit 216 tone de metal. Alături de acest colectiv cu vechi tradiții muncitorești, consemnăm un debut în coloana demonstrațiilor — colectivul

fabricii de elemente pentru automatizare. Cea mai fină uzină bucureșteană vine la această defilare cu o primă izbîndă: producția marfă realizată în prima lună de funcționare — 118 la sută.

Toți cei care trec prin fața tribunelor își exprimă dragostea față de partid, dorința de a înscrie noi realizări în cartea cincinalului. Care alegorice, unul mai frumos decît altul, dau imaginea înfăptuirilor prezente, a împlinirilor viitoare, succesul de azi devenind pasul care îl confirmă pe cel de mîine.

Un marș tineresc vestește intrarea în marea piață a coloanei de sportivi. În formație larg desfășurată, un grup de tineri în alb, poartă steagurile cluburilor. Asistăm la demonstrații de rugby, handbal și volei, efectuate pe terenuri sportive în mișcare.

Cu trupurile lor viguroase, sportivii înscriu inițialele Partidului Comunist Român, ale Republicii Socialiste România și cuvîntul-năzuință: Pace.

Demonstrația care a avut loc cu prilejul zilei eliberării patriei noastre de sub jugul fascist, a dovedit unitatea de nezdruccinat între partid, guvern și popor. Am auzit în repetate rînduri scandîndu-se cuvintele:

„Tot poporul strîns unit
Sub stindardul tău,
partid!”

Fluvii de flori s-au revărsat peste întreg cuprinsul țării noastre. Din Oaș pînă la înșoritul litoral, din Banat pînă la străvechea cetate de scaun a Sucevei, peste tot, în orașe și sate, ziua de 23 August a fost sărbătorită cu același entuziasm, cu bucuria datoriei împlinite.

DISPARIȚIA UNOR FORMAȚII

De curind, în regiunea Suceava, s-a încheiat faza regională a celui de al VIII-lea Concurs al formațiilor artistice de amatori. Programate în patru centre, la Botoșani, Suceava, Rădăuți și Vatra Dornei, întrecerile din cadrul acestei faze au adus pe scena concursului imaginea prospețimii și frumuseții cîntului, dansului și portului an Țara de Sus, a pasiunii miilor de artiști amatori care s-au pregătit, timp de câteva luni, animați de dorința de a ajunge la Finală. Cum era și firesc, au izbutit cele mai bune formații, cei mai buni artiști amatori care, de-a lungul repetițiilor și spectacolelor date în rîstimpul dintre faza raională și cea regională, și-au îmbunătățit nivelul interpretativ, conținutul textelor și al programelor. Intrucît spațiul nu ne permite să trecem în revistă toate finalistele, vom aminti doar cîteva dintre ele: echipele de dansuri din comuna Tudora (Fălticeni), Sorafinești (Botoșani) și Grămești (Rădăuți), formațiile corale din Boroaia (Fălticeni) și Putna (Rădăuți), brigada artistică din Cacica (Gura Humorului) și ansamblul folcloric al Casei raionale de cultură Gura Humorului.

Desfășurarea fazei regionale în Suceava a evidențiat cîteva aspecte meritorii. În primul rînd, a existat o mai mare preocupare pentru valorificarea tezaurului folcloric sucevean ceea ce a dus la îmbogățirea conținutului programelor prezentate de către formațiile de dansuri și grupurile vocale. În al doilea rînd, corurile și-au îmbogățit repertoarele cu bucăți corale, create în ultimii doi ani, cu prelucrări din folclorul local. Trebuia, de asemenea, să amintim și progresul înregistrat de soliștii vocali și instrumentiști care, spre deosebire de concursul precedent, s-au prezentat cu un repertoriu mai bogat, mai variat, predominînd melodii cu specific local.

Nu este mai puțin adevărat că faza regională a scos la iveală și unele deficiențe asupra cărora am vrea să insistăm. Vom începe cu formațiile corale. La diferitele etape ale actualului concurs s-au prezentat doar 158 de coruri. Cifra este destul de mică dacă ținem seama că la concursul din anul 1961 au participat 443 formații. Unde sînt cele aproape 300 de coruri care au dispărut de-atunci, către care unele destul de cunoscute și apreciate? Pentru a afla răspuns la această întrebare ne-am adresat tov. I. Cucușeanu, directorul casei regionale de creație. Din relatările tovarășului director a reieșit faptul că această stare de lucruri se datorește, în primul rînd, lipsei de dirijori. Într-adevăr aceasta este cauza nr. 1 a reducerii, an de an, a numărului de formații corale. Considerăm însă că în această privință o mare vină poartă atît comitetul regional pentru cultură și artă cît și casa de creație care, deși au observat acest fenomen negativ, n-au luat măsuri eficiente în vederea asigurării numărului de dirijori necesari pregătirii formațiilor corale din întreaga regiune. Fără îndoială că nu s-ar fi ajuns la o asemenea situație dacă ar fi fost îndrumate spre școlile populare de artă cadrele didactice cu aptitudini muzicale, dacă s-ar fi organizat cursuri speciale cu dirijori mai tineri, lipsiți de experiență.

Sînt și cazuri cînd dirijori cu un stagiu îndelungat în activitatea corală manifestă lipsă de interes sau pur și simplu abandonează această muncă. Un asemenea caz ni-l oferă dirijorul I. Lupescu. Alina vreme cît s-a ocupat cu perseverență și pasiune, coral mergea bine, ajungînd a fi considerat un cor cu mari perspective. La un moment dat, tov. Lupescu a uitat de îndatoririle pe care le avea față de cor, față de coriștii care l-au oferit atîtea satisfacții cu prilejul unor concursuri și... l-a părăsit. Astăzi, valorosul cor din Ipotești s-a transformat într-un grup vocal feminin! Exemple de coruri care s-au destrămat sînt, din păcate, destul de numeroase. De aceea se impune analizarea temeinică a acestei situații de către comitetul regional pentru cultură și artă și luarea unor atari măsuri care să ducă la sporirea numărului de dirijori, la activizarea și la dezvoltarea mișcării corale din regiunea Suceava.

Dacă din punct de vedere numeric brigăzile artistice de agitație s-au prezentat satisfăcător la toate etapele concursului, nu același lucru se poate spune despre calitatea și interpretarea textelor.

FAZA REGIONALĂ A CELUI DE AL VIII-LEA CONCURS

Cele mai multe brigăzi s-au prezentat cu texte „festive”, generale, monotone și cu o așezare scenică învechită. Lipsite de o îndrumare atentă și permanentă din partea caselor de cultură, brigăzile artistice de agitație s-au prezentat mult mai slab decît în precedentul concurs. Este necesară înlăturarea șablonului în elaborarea textelor, îmbogățirea conținutului și legarea lui de problemele specifice fiecărei comune.

La actualul concurs casele raionale de cultură

n-au constituit un bun exemplu, majoritatea prezentîndu-se cu foarte puține formații și uneori la un nivel cu mult sub posibilitățile de care dispun. Bundează, Casa raională de cultură din Botoșani a participat la faza regională doar cu o formație de muzică ușoară. E de la sine înțeles că slaba participare a casei de cultură din Botoșani a influențat în mod negativ și activitatea formațiilor din raion, lucru care s-a observat cu prisosință cu prilejul desfășurării fazei regionale.

Casele de cultură au menirea să ofere manifestatori model, să pledeze pentru răspîndirea a tot ceea ce este valoros. Numai așa pot constitui un bun exemplu, pot contribui la dezvoltarea mișcării artistice din cuprinsul raionului. Teoretic, toți directorii caselor de cultură, cunosc aceste lucruri, rămîne însă să ne demonstreze și practic.

O. MAREȘ

Ceramica de Vama — regiunea Maramureș

(De la Expoziția bienală de artă populară).

Tudor Teodorescu-Braniște:

OAMENI ȘI PAIAȚE

Autor al unor romane care, la vremea lor, s-au bucurat de mare succes (*Bătăutul popii*, *Fundătura nr. 13*), Tudor Teodorescu-Braniște s-a impus, în primul rînd, în publicistica dintre cele două războaie, ca un spirit militant, profund atașat tuteilor democratice, ca un dușman neîmpăcat al fascismului. În calitate de redactor al ziarelor *Adevărul* și *Dimineața* și de director al revistei săptămînale de stînga *Cuvîntul liber*, Tudor Teodorescu-Braniște a desfășurat curajos și consecvent o luptă care-l onorează, împotriva forțelor reacționare, împotriva fascismului, împotriva demagogiei politicianiste și a rasismului.

O parte din articolele strălucite ale acestui publicist de înaltă clasă și de o rară înțelegere morală au fost adunate într-o culegere îngrijită de C. Dărie și V. Adrian.

Această carte a lui Tudor Teodorescu-Braniște constituie nu numai un document interesant al epocii dintre cele două războaie, ci și un instructiv instrument de educație în mina cititorilor.

Recomandăm cu căldură, cititorilor noștri, volumul *Oameni și paiațe*, al distinsului publicist Tudor Teodorescu-Braniște.

E. L.

I. Peltz:

INSTANTANEE COMICE — ȘI NU PREA...

Cartea a apărut recent în format mic, în bune condiții grafice, însoțită de ilustrațiile spirituale ale Tinei Peltz.

Volumul acesta, redus ca proporții, reușește să adune, într-o mică galerie a portretelor, tipuri de caracter prezentate ironic sau, pur și simplu, comic.

Scrisă de un condei cu experiență, într-un stil viu și direct, sulta de schițe cuprinde „figura” agresiv-perfidă a bătăușului de mahala, din păcate încă prezentă în periferia orașelor (*Un colățean pașnic*), a odraslei leneșe și profitoare pe seama unor părinți slabi și — în consecință — escrocați — (*Dacă n-are condiții...*), a poetului, dramaturgului născut peste noapte, lipsit de har dar înzestrat cu tenacitate (*Ajutor „colegial” și Cum le „face” Gogu*), alături de portretul dulceacrișor al unui critic de profesie, dar nu și de prestigiu (*Toate bune — dar unde-l subtextul?*).

Cartea amuză, dar valoarea ei nu se reduce la aift: i se alătură și calități evidente educative, pentru că „cine are urechi de auzit, să audă” și să se recunoască... și să ia măsuri.

Existența, în paginile cărții, a unor împrejurări și a unor oameni pe care-i întâlnești aproape zilnic în viață, conferă volumului și autenticitate și utilitate.

M. V.

CE SĂ CITIM

Bodegă și tradiție

În anul 1914, la Baia-Fălticeni, cîrturarul Nicolae Stoleru, învățator din partea locului, a înființat o casă de citit. Era prima casă de citit din Moldova. Nu demult organele locale, nesocotînd importanța acestui act de cultură demn de consemnat și de luat în seamă, au repartizat acest edificiu — imobil de stat — cooperativei de consum, care, la rîndul ei, a transformat-o în bodegă.

Și astăzi, paradoxal, casa destinată odinioară culturalizării sîtenilor a devenit acum casă de băut.

Pot fi mulțumite organele locale de această măsură cu totul nepotrivită, echivalînd cu o impietate? Lăcașului din Baia se cuvine a i se da neîntîrziat o destinație corespunzătoare.

UTILITATEA ASIGURĂRIILOR PAUȘALE PENTRU GOSPODĂRIILE FAMILIALE ALE ȚĂRANILOR COOPERATORI

Continua dezvoltare și întărire economică a cooperativelor agricole de producție duce la creșterea bunăstării membrilor acestora și a familiilor lor.

Statul, prin măsurile și acțiunile întreprinse, acordă sprijin atît cooperativei agricole de producție cît și membrilor acestora în combaterea unor cauze care pot produce pagube avutului lor. După cum se știe, se ivesc unele situații în care bunurile, roade ale muncii fiecăruia, pot suferi deteriorări sau distrugerii, iar persoanele pot pierde total sau parțial capacitatea de muncă, datorită unor calamități naturale sau accidente. Pentru înlăturarea acestor neajunsuri, țărani cooperatori au posibilitatea să ia o măsură de prevenire prin încheierea unei asigurări paușale.

În asigurarea paușală se cuprind una din speciile de animale (bovine, porcine, ovine și caprine); bunurile din gospodărie, precum și persoana care încheie asigurarea, pentru cazurile de accidente.

Administrația Asigurărilor de Stat acordă despăgubiri:

a) *la animale*: atît în cazurile de pieire în urma bolilor, molimelor ori accidentelor, cît și în cazurile de sacrificare, pe baza dispoziției date de organele competente. În legătură cu aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a molimelor, în urma unei boli incurabile sau a unor accidente (care amenință animalele cu moartea sigură), precum și în cazurile de scoatere a acestora din gospodărie în baza ordinului autorităților veterinare pentru combaterea unor boli infecto-contagioase;

b) *la bunuri* (mobilier, obiecte casnice, unelte pentru uz gospodăresc, produsele și uneltele agricole, viticole, pomicele, îmbrăcăminte și încălțăminte, materiale de construcții pentru uz gospodăresc, furaje și multe altele): în cazurile de pagube provocate de incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, alunecare și prăbușire de teren, inundație, furtună, uragan, pagube produse de greutatea zăpezii sau a gheții, furt

prin spargere, carbonizare totală sau parțială, stricăciunile accidentale produse la instalațiile de apă ș.a.

c) *pentru asigurat*: în caz de invaliditate permanentă sau deces ca urmare a accidentelor ce s-ar putea produce în orice împrejurare (la locul de muncă, la domiciliu, în călătorie etc.), iar pentru soția sa, în cazul aceluiași urmări, ale unor accidente întîmplute la domiciliu.

Sumele asigurate, prevăzute pentru fiecare specie de animale, bunurile din gospodărie și pentru fiecare persoană asigurată, sînt de natură să contribuie la refacerea sau înlocuirea bunurilor distruse ori deteriorate, respectiv să constituie un sprijin material în situațiile de pierdere sau reducere a capacității de muncă a asiguraților.

Prima de asigurare ce se plătește este mică: 90 de lei pe un an sau 45 de lei pe 6 luni.

Pentru a beneficia de avantajele asigurării, încheiați la Administrația Asigurărilor de Stat, asigurări paușale.

„O MINUNE ÎN LUME“

MĂNĂSTIREA

CURTEA DE ARGES

LA
450
DE ANI

ginea dantelată a acoperișurilor de pe care se spune că Manole și ajutoarele lui ar fi sărit în gol, cu aripi de șindrilă, după ce domnul ar fi poruncit să fie stricate schelele și îndepărtate scările. Că legenda simbolizând sacrificiul de care este capabil un artist adevărat în izvodirea unei opere fără egal are un cunoscător în fiecare vizitator, o dovedește și pelerinajul la fântina lui Manole, situată în adăra zidurilor mănăstirii, pe locul unde s-ar fi

Mănăstirea Curtea de Argeș, ctitorie a lui Neagoe Basarab, firmosită cu fast deosebit acum 450 de ani, se bucură de un dublu renume. În-til, acela al valorii sale ca monument de artă. Apoi, al legendelor ce o inconjoară.

Nu există grup de vizitatori din rindul cărui cineva să nu îl întrebe pe ghid unde a fost zidită Ana, soția meșterului Manole. Potrivit legendei, locul s-ar afla undeva în zidul din dreapta. La plecare, vizitatorii stăruie sub mar-

prăbușit meșterul lină / Cu apă și apă sărată / Cu dată...

Oamenii coboară neavînd alt ghid genda însăși, deschea inscripție și palmele căuș, sorul lui Manole și se fața jertfei lui.

De ce a atribuit această legendă Curtea de Argeș este într-adevăr fămaiputîndu-se găs

zidire asemănătoare mai fost alta — și așa a ieșit ctitorie Neagoe Basarab, deși o armonie arhitectonică mai văzute, împodornită cu sine gran.

Înălțarea acestui monument de artă mari eforturi materiale a doua legendă Doamnei Desfina și a lui Neagoe Basarab, despotul sîrb Lovrici, care și-a viețile pentru ca măsoară fi terminată.

Conștient de grație pe care a pînă necropolă (gropnițele sale, Neagoe Basarab nu ca firmosirea cu tot fastul cucerii pompă. Se știe că în bune relații cu Polonia, cu Veneția de la Roma. Că să o sîrboaică trezi simpatii și nădejde popoarelor balcanice de turci. Astfel, la bisericii, au sosit oaspeți de seamă. la chemarea sa pa rigradului, mitropolitul reș, Sardinie, Midi-chin, precum și ce

A IV - a Expoziție bienală de artă populară

Cei mai buni meșteri populari de pe meleagurile țării și-au trimis soli îndrăgiți la cea de-a IV-a Expoziție bienală republicană de artă populară. 2.000 de piese, întrecîndu-se în frumusețe și străluciri, în colorit și ingeniozitate, și-au dat întâlnire în sălile Dalles din Capitală, care găzduiesc această expoziție. Oprindu-ți cu prețuire și încântare privirea asupra fiecărui exponat, ai impresia unei drumeții pe care o faci, fără să simți, pe harta artei populare a patriei în sărbătoare. Îți apar în față chipurile fetelor și flăcăilor prinși în horă, în portu-i de la țară, ale bătrînilor purtînd cu ei frumusețile sufletesti ale generațiilor, imaginea miilor de meșteri transmițînd și îmbogățînd tradițiile valoroase ale poporului nostru; și, nu poți să nu te abaci și prin cîteva case țărănești, unde te întîmpină gazde primitoare, și să nu admiri interioarele odăilor împodobite cu scoarțe și covoare, cu ștergare și perini, cu cergi și lăzi de zestre, cu ceramică și obiecte din lemn.

Să încercăm, vizitatorule, să facem și noi o asemenea drumeție. Iată-ne ajunși pe meleagurile oltenesti. Privirea ți-e furată de fiecare lucru care ți se înfațesează înaintea ochilor. Ce să privim mai întîi? Cojoacele de Dăbuleni, costumele de Romaniți, de Mehedinți, de Gorj sau cele din zona Ilvășului, vîlnicele (fustele plisate) din Vinju Mare, ipingea cu găetan din Irimești sau re-

numita cerele cu rîur

Despărțitor locuri și să facen

tele comori

Să ne opr

fastuoasei f

aceste mod

meșterii ca

coveanu și

generație. I

Mușetești

creatoare p

meșteșug și

ies asemenea

musete. Iat

Vilcea, și c

de beteală,

și ștergarul

mică de Ho

Regiunea

cu frumuse

siune și dra

Sumanele c

genios, bonc

buclată țesu

nuntă cu m

teva din cr

Ne-ncîntă

lesc de Pipi

lor, chipul

Creangă ne

nunat costu

istorisirile n

Nu putem

ritul viu al

garele de E

de tiparele

nit în Vran

cu blăniță d

dafiri în

Moisei, cu 1

BRIGADA DE POPULARIZARE A EXPERIENȚEI ÎNAINȚATE

O nouă formă de popularizare a experienței cooperativelor agricole fruntașe a fost inițiată de câțiva vreme de către Comitetul pentru cultură și artă al raionului Hațeg. Dacă pînă acum acestui scop îi serveau îndeosebi conferințele și turneele brigăzilor artistice, de astă dată s-a găsit o formă mai complexă, mai eficientă, care antrenează numeroase cadre calificate din domeniul agricol.

Brigada de popularizare a cooperativelor fruntașe a fost găzduită în ultimul timp de căminele culturale din comunele Sălaş, Unirea și Baești. Recent s-a deplasat în comuna Rîu de Mori pentru a împărtăși experiența fruntașilor din Totești. Cooperativa, în afară de faptul că va depăși recolta planificată la griu, își axează activitatea pe dezvoltarea sectorului zootehnic. S-au construit șapte grajduri cu o capacitate totală de 600 de capete și trei hale pentru pășări. Datorită spiritului gospodăresc al cooperativelor din Totești valoarea zilei-muncă va crește cu 25 la sută față de anul trecut.

Brigada condusă de inginerul Ion Medrea — din partea consiliului agricol raional — a avut în componența ei pe reprezentanții comunei Totești: Pavel Turcu, președintele cooperativei agricole, inginer agronom Adela Munteanu, brigadierul Victor Roșca, Ionel Zican, președintele sfatului popular, Traian Popa, directorul căminului cultural și Gheorghe Tripan, secretarul comitetului de partid.

Am arătat din cine a fost alcătuită brigada pentru a scoate în evidență atenția acordată acestei manifestări precum și competența cu care a fost înfățișat tabloul realizărilor obținute în cooperativa din Totești. Expunerile s-au referit la probleme ca organizarea științifică a muncii, propaganda agricolă în cadrul căminului cultural, munca politică desfășurată în rîndul cooperativelor.

La intrarea în sala unde a avut loc manifestarea, participanții au fost întâmpinați de o expoziție cu produse agricole ale cooperativei din Totești și de o expoziție cu cărți agrozootehnice organizate de biblioteca din aceeași comună.

În încheiere, formațiile gazdelor și ale oaspeților au susținut un bogat program artistic.

„Am învățat multe din vizita toteștenilor, ne-a declarat Augustin Ciorogaru, președintele C.A.P. din Rîu de Mori. Cooperativii noștri și-au manifestat dorința de a merge în vizită la Totești pentru a vedea în fapt cele expuse de brigadă. Și la toamnă chiar ne vom duce”.

Cu prilejul acțiunii organizate la Rîu de Mori s-a făcut și un schimb de experiență la care au participat secretarii comitetelor raionale pentru cultură și artă, membri ai brigăzilor științifice din regiune, schimbul de experiență menit să generalizeze această nouă formă de brigadă științifică.

L. ANDREMIR

Tineretul e îndrăzneț și visător. Vișele lui imprumută culoarea și lumina tinereții și în asta stă caracterul lor romantic. Dar ele au și șansa împlinirii pe care orînduirea noastră o oferă cu generozitate. Cum o fructifică tinărul? Cum dă el prin aceasta curs vocației sale?

În fața absolvenților ultimei clase din Topolovăț a fost chemat unul din cei mai buni meșteri de la S.M.T. Diriginta a făcut prezentările și omul acela, trecut prin multe, le-a vorbit despre: „Dragostea față de meseria aleasă”. El o cultivase și n-a greșit. El mărturisea că a fost greu și că ușor nu-l este de multe ori nici acum, dar biruie obstacolele fiindcă nu și-a trădat profesia. Inițiativa dirigintei a fost cîștigătoare de bine inspirată. Nici nu pășiseră peste pragul școlii și ea le limpezia lucrul

și nici n-a fost ajutat să le descopere. Un președinte de cooperativă agricolă remarcă, din păcate tirziu, că unii dintre tinerii întorși de la specializare „nu fac față”. Dar dumneavoastră i-ați ales. Cum ați făcut selecția? V-ați consultat, să zicem, cu foștii lor dascăli care le cunoșteau înclinația (sau lipsa de înclinație) spre studiu? V-ați gândit că școlarizarea costă, că faceți cu asta o investiție care ca orice investiție se cere a fi neapărat rentabilă?

Cunoașterea aptitudinilor la tinăr cere un studiu atent și responsabil. Există bunul obicei — de altfel foarte răspîndit — ca la terminarea școlii tinerilor să li se pună întrebarea: „Ce profesie îți alegi?” Maturii dau în acest caz, bazați pe îndelungata lor experiență, sugestii realiste, temperează, cînd e nevoie, exaltarea tinărului, îl pot corija în cazul unei hotăriri pripite.

Costum femeiesc din Huedin
(De la Expoziția bienală de artă populară)

cel mai important: să nu șovăie, să nu dea bir cu fugiții, să se încapățineze să învingă.

Clarificarea scopului în viață răspunde unui imperativ arzător. După ce și-a ales drumul potrivit vocației, tinărul are obligația etică să-l parcurgă pînă la capăt.

— A venit la mine un tractorist să-mi ceară recomandare pentru școala de șoferi — spunea iritat Stellan Bobe, președintele cooperativei agricole din Biejești... „Nici n-am vrut să aud”. A procedat bine președintele? Noi credem că da. Mulți tineri se duc la școlile profesionale făcînd aceasta la îndemnul părinților și răspunzînd și atracției firești față de ceea ce se numește tehnică. Pentru pregătirea fiecărui tinăr se cheltuiesc bani și timp. Și după ce termină lată-l bijbiind. Cine-l încurajează? Conducerea unității și de multe ori părinții. La o adunare generală a cooperativelor agricole din Izvin-Banat, un brigadier remarcă fluctuația tractoriștilor.

— Ce ne facem — spunea el — dacă după ce termină școala în loc să se urce pe tractor se apucă de te miri ce?

Dar el tănuia după cum s-a văzut faptul că propriul său fiu a schimbat meseria de mecanizator cu cea de lochist pe locomotivă.

Mirajul necunoscutului, atracția cîștigului ușor, fuga din fața greutăților îi fac pe unii dintre tineri să-și trădeze profesia. Părinții tac și închid ochii. Colectivul tace și închide ochii. Așa începe la tinăr aventura. Situația are, credem, mai multe cauze. Prima și cea de la care pornește totul stă în faptul că tinărul nu-și cunoaște aptitudinile

OPINII

DRUMUL TĂU ÎN VIATĂ

Reușita în alegerea profesiei e reușita în viață.

Ce se întâmplă cînd tinărul și-a greșit, cum se spune, vocația? El muncește fără chel acolo unde se află sau peregrinează tot timpul în căutarea locului

„ideal” de muncă. Apar în firea lui modificări de structură, apare primejdia fărîmării sufletești. Preîntîmpinarea neajunsului se face integrîndu-l pe tînăr în viața colectivului, călîndu-l moralicește, ajutîndu-l să participe creator la procesul de producție, lîcîndu-l pasiunii profesionale, dîndu-i conștiința responsabilității. Și educatorii din jur ar observa atunci că existența profesională a tinărului capătă sens, lîntîna sa personalitate. Sigur că tinărul nu poate fi scotocit obiectul pasiv al experimentului pedagogic. Nu! El vine cu elanul și ambițiile sale specifice pe care le aruncă în această luptă pentru fîurirea caracterului și personalității. Cel care nu face asta intră pe îndelete în categoria „păpușilor de lut”. Se observă ades în rîndul tinerilor de la sate un fenomen curios. E vorba de așa-numiții „pensionari ai familiei”. După un prim insucces în viață ei se retrag în casa părinților. Am întîlnit o fată, fiică de plugar, care nereușind la examen a rămas acasă într-o totală inactivitate. Gîndul că ar fi putut munci la cîmp o jîgnea. Preocupările culturale le lăsase baltă. Cel din jur îi ocroteau mentalitatea. Pentru ei dînsa era „domnișoara” familiei. Fenomenului i-am zice „domnișorism” și i-am acuzat pentru faptul că se confundă cu lenea.

Iată și un alt caz întîlnit, de astă dată, în domeniul intelectualității satești. Majoritatea cadrelor didactice de la școala din Istria-Dobrogea sînt suplînitori. Funcția de suplînitori are, după cum ștîm este, un caracter de provizorat și ea este legitimată de necesitățile (de moment) ale învățării ca și de celei în cauză. Învățătorul suplînitor știe — îndeosebi cînd e tînăr — că el trebuie să-și definească în perspectivă situația. Este deopotrivă o obligație și față de el și față de societate.

Cu întrebarea: „Ce preocupări prezente și intenții de viitor aveți?” am pătruns oarecum în forul lor intim. Unii urmează învățămîntul superior fără frecvență, perfecționîndu-și pregătirea, realizînd legătura organică între studiul sistematic și practica pe care o desfășoară zilnic. Ce fac ceilalți? I. B., tînăr de 22 de ani, nu are alte dorințe. Îl citește pe Baudelaire (— „Nu e rău dar de ce tocmai?” — „Se potrivește cu firea mea lîrică”). Tînăra V.A., la auzul întrebării, privește intrigată: „Am un salariu, sînt mulțumită. Nu-mi cere nimic nimic mai mult”. (— Ce eroare. Cum poți trăi mata care instruești generațiile de nevrstnici, așa, lipsită de ideal?)

Fîindcă nu se poate concepe tinerețe fără ideal. Simbolurile acestea trădesc obligatoriu împreună, în filața a mil de tineri.

Să veghem ca ele să ardă cu flacără înaltă.

V. TOSO

ALB

Sînt legumicultori prin tradiție, cunoscîți în toată regiunea și chiar mai departe. Hîrnicia și priceperea lor a fost consemnată în multe cărți de seamă și rapoarte. S-a scris despre ei și în ziare și de bună seamă se va mai scrie. Pe scurt, grădinarii altor cooperative agricole puteau învăța de la cei din Stupini-Brașov multe lucruri folositoare.

Nu vrem, ferească sfîntul, să le știrbim cu nimic taima pe drept cîștigată. Dar, presupunînd că dumnealor mai au încă de împrumutat altora din experiența acumulată, că nu peste multă vreme, poate, le vor pica în oșpeție legumicultorii din alte comune și raioane și poate chiar din alte regiuni, în căutare de soluții mai bune privind grădînitul, ne întrebăm ce vor face. Cu partea practică lucrurile sînt rezolvabile la fața locului, între straturi. Oamenii știu însă că eliminarea vechiului și promovarea noului în producție se face după criterii științifice și, ca atare, este nevoie și de cîteva demonstrații teoretice. Cine ar putea bănuși că la Stupini-Brașov, cu o cooperativă agricolă care realizează milioane de lei numai din legumicultură, nu se găsește o sală potrivită pentru un rodnic schimb de păreri? Pentru că, la Stupini-Brașov, prin grija sfatului popular, căminul cultural a căpătat o cu totul altă destinație decît cea pentru care a fost creat. După nu prea îndelungate cercetări s-a găsit că ar fi mai nimerit să se amenajeze în sala căminului un dormitor pentru salariații C.A.P.-ului. Și pentru o mai „rațională” folosire a spațiului, scena a fost transformată într-o mică magazie. Absorbiți fiind cu cercetările pe această linie, reprezentanții obștei din Stupini se fac că nu văd „crescătoriază” de pășări din curtea bibliotecii, după cum se pare că nu-i deranjează faptul că biblioteca stă incuiată.

Așa stau lucrurile cu lăcașurile de cultură în comuna sus-amintită. Se poate lesne închipui cît de păgubitoare este această situație și dacă o consemnăm o facem cu dorința ca greșeala să nu devină un nărav. Ar fi păcat de renumele amintit și pe drept cîștigat de legumicultorii.

C. M.

NEGRU

A evoca în trilogia **Impliniri** viața Ecaterinei Teodoroiu, pe numele adevărat Cătălina Toderoiu, a însemnat pentru mine o adevărată comandă socială și națională. Într-adevăr, eroina din Vădenii-Gorjului, cea mai săracă țărăncă din sat, a reușit, cu faptele ei de inegalabilă vitejie, să fie singura femeie care purta o armă în mână pe întregul cuprins al frontului, din anul 1916 și până peste jumătatea lui 1917. Cătălina a pornit să înfrunte pe dușmani din dorința fierbinte de a apăra pământul patriei (din care nu avea o singură palmă...) și, mai ales, demnitatea și libertatea poporului nostru. Argata de pe Jiu amintește de Jeanne d'Arc. Păstoriița din Vădeni suferă la fel în copilărie un întreg șir de umilințe, de nedreptăți, agravate de ocupația germană, de moartea pe front a fraților ei, toate trezindu-i o revoltă sinceră și nepotolită. Descoperind acțiunile trădătoare ale unor cercuri aristocrate, suferind drama întregului popor cotropit, Cătălina, cu un gest unic și superb, se hotărăște să se înroleze în armată. Acest act suprem copleșit de păstoriița din Domremy. Fieca voluntară, dăruie, ambițioasă și activă o descoperă pe eroina de la Filași-Tințăreni, care doar după un scurt timp se remarcă în bătălii decisive, este rănită și decorată cu „Virtutea Militară”. În spitalul de campanie din Iași primește drept răsplătă gradul de sublocotenent onorific.

I s-a propus, în repetate rânduri, să plece de pe front căci și-a făcut pe deplin datoria, dar ea se întoarce la soldații săi ce luptau în preajma Mărășeștiului.

Cătălina duce o luptă aprigă și contra celui de-al doilea front: moartea albă, tifosul. Era în noaptea de 22/23 august 1917 când în plutonul pe care-l comanda au venit zece ostași tineri, care nu primiseră încă botezul focului. Cătălina i-a întrebat: „O să vă fie frică? Peste două ore vom ataca Dealul Secului!” Soldații i-au răspuns cu îndrăzneală: „N-o să ne fie frică!” Fata de pe Jiu, comandantul lor, i-a sfătuit: „Ba o să vă fie teamă. Fiecărui erou îi este teamă când aude primele gloanțe! Totu-i să știți să vă stăpâniți frica de moment! Să nu uitați că teama ține un minut dar rușinea cât o viață, ba și mai mult... se răstîrge și asupra urmașilor...”

Au pornit la atac. Compania din dreapta a întârziat primul salt, așa că focul inamicului s-a revărsat și cu mai mare putere asupra plutonului comandat de Cătălina. Sesizând situația grea, Cătălina și-a luat casca într-o mină, arma în alta, s-a repezit în fața ostașilor, strigînd:
— După mine, băieți, sint cu voi! Înainte, flăcăi!

Ostașii au trecut momentul greu, de panică, au urmat-o vijelios. Dar din direcția cotei 207 o mitralieră a deschis focul prin surprindere. Primul snop de mitralieră s-a oprit în pieptul țărăncii de pe malul Jiului. Când ostașii s-au apropiat, le-a șoptit cu ultimele-i cuvinte:

— Sint cu voi! Înainte ostași! Înainte!

Logodnicul Cătălinei, cel care a îngropat-o în valea Zăbrăuțului, a dus ca o ștafetă lupta ei mai departe peste vreme. Învățătorul Gheorghe Pănoiu a descifrat în moartea logodnicei sale actul suprem, trecerea ei din iureșul atacului direct în istorie și în permanența vie a poporului român, în memoria și recunoștința noastră fără vestejire. Pe acest erou minunat l-am descoperit mai târziu, în timpul luptelor din toamna lui 1944. Trebuie să precizez că, datorită revoltei sale care l-a întovărășit în anii de după moartea Cătălinei, a fost îndemnat ca, imediat după 23 August, să se înroleze ca voluntar pe frontul antihitlerist, deși avea 56 de ani. Comandă o companie din prima linie. I se propune, la fel ca și logodnicei sale, după luptele de la Turda, unde a fost decorat, să fie desconcentrat, socotindu-se că și-a făcut cu prisosință și în mod strălucit datoria.

Căpitanul în rezervă Gheorghe Pănoiu refuză, precizînd că va lupta pînă în clipa cînd nu se va mai auzi nici un glonț sau pînă îl va părăsi și ultima picătură de sînge.

La fel ca și logodnica sa, căpitanul Gheorghe Pănoiu moare ca un erou de legendă în luptele de la Oarba de Mureș, ducînd ca o ștafetă tradiția de eroism a poporului nostru și lăsîndu-ne o mai departe în inimile și brațele noastre.

Nu se poate vorbi despre acești doi minunați eroi decît lapidar, ca în ordinele de operații militare. Faptele lor să fie înscrise pe pergamentul cronicilor neperieritoare ale poporului victorios. Și în inimile noastre.

NICOLAE CULCEA

inaugurarea mănăstirilor. Încă înaintea săptămîinii dintre 13—20 august a.c., care a cuprins o bogată suită de manifestări culturale-artistice, a fost organizat concursul Ce e nou pe valea noastră cu participarea comunelor de pe malurile Argeșului, Topologului, Vilsanului și Riului Doamnei. Concursul, dotat cu premii, însuma șapte probe, dintre care amintim întrebările pe teme de istorie, citirea unui fragment din monografia satului, redactată de cadrele didactice, și prezentarea celui mai frumos și autentic costum popular. Destășurat din iulie pînă în august, pe centre, sistem tur-retur, concursul s-a bucurat de o primire entuziastă.

Începînd cu seara zilei de 13 august, centrul de greutate al manifestărilor s-a mutat în oraș. La lumina proiectoarelor, pe rampele curții domnești, într-un decor destășurat pe sute de metri pătrați, înălță-

șind un colț fie de la Cozia, fie de la Curtea de Argeș, fie de pe cîmpul de luptă, actorii piteșteni au prezentat spectacolul Io, Mircea Voievod, de Dan Tărșilă. Piesa a fost reluată, cu același aflux de spectatori, în 15 și 19 august. Marți 15, s-au deschis muzeele de istorie și de artă populară, amintite mai sus, iar în seara aceleiași zile, estrada amenajată pe platoul bilciului tradițional, a găzduit primul mare spectacol artistic din seria celor programate pînă la sfîrșitul săptămîinii. Miercuri 16 august, în cadrul simpozionului ținut la casa de cultură, au fost făcute comunicări privind istoricul Curții de Argeș.

Săptămîina argeșeană a constituit un prilej de înălțare sufletească, de cinstire a memoriei înaintașilor și trecutului patriei.

fiul său Teodosie. Groasă cit patru laguri de miere, deschisă privirilor sub o vitrină de sticlă, această carte, diamant de prima mărime în literatura noastră veche, vorbește despre cultura vastă a lui Neagoe Basarab, dăruind de muze cu mai toate harurile. Căci dacă mănăstirea lasă impresia desăvîrșirii artistice, scrierea reprezintă și ea o culme.

Deși a fost călțurat și nu om de arme, Neagoe Basarab, într-un capitol ce sună ca un testament politic, îl sfătuiește pe urmașul său să adopte față de turci atitudinea șoimului care nu se teme de vultur și care stă gata în orice clipă să se apere, nelăsîndu-se covîrșit. Teodosie a murit curînd, dar ginerele lui Neagoe, Radu de la Afumați, a dovedit în multele bătălii purtate cu turcii că s-a pătruns de învățătura marelui înaintaș.

Tot în cadrul manifestărilor închinăte implinirii a 450 de ani de la inaugurarea bisericii episcopale, la Liceul agricol s-a deschis expoziția Portul popular și ceramica de-a lungul vremii.

Admirînd costumele împodobite cu motive geometrice și florale, îți amintești cuvintele pictorului francez Auguste Lancelot, care, în 1866, făcea o legătură directă între ornamentația de mare rafinament a mănăstirilor și comorile artei noastre populare: „Gustul pentru această ornamentație nu este cu nimic mai puțin familiar femeilor românce”.

Avem de-a face cu o observație de profunzime, care conduce la unul din izvoarele frumosului intruchipat în zidurile mănăstirii pentru care a fost jertfită o Ana cu totă și cu iie.

Mindri de trecutul istoric al meleagurilor lor, argeșenii au sărbătorit cu strălucire implinirea celor 450 de ani de la

BLESTEM

Numai cine n-a iubit
Nu umblă, pe deal, scrintit
Cîteodată-n primăvară
Sau cînd iarba stă să moară.

Vine mindra pe cărare
Numai dor și supărare
C-am lăsat-o și-am căzut
Pradă unui alt sărut.

Ea m-a blestemat cu lună
Și din greieri care sună
Să mă vîndă mindra nouă
Pe-un sărut și-un strop de rouă;
S-o găsesc îmbrățișată
Cînd mi-i inima mai beată!

CINE N-ARE DOR ȘI JELE

Cine n-are dor și jele
I le dau eu pe-ale mele,
Cu flori albe la fintină,
Bea și singur să rămînă.

Umblă străguri prin sat
După gură de-mbătat,
Să dea somn celor ce mor
În singurătăți și dor.

Cine n-are dor destul
Doamne,-n casa mea adu-1
Și l-oi trece prin durere
De luceafăr și muiere.

MÎNDRA

Mică-i mindra, cit un glas
De izvor, în crîng rămas,
Mică-i mindra, cit o stea
Tot lingă inima mea.

Mică-i mindra, mititică;
Cit un munte imi ridică
Inima și mi-o împarte
Altuia cînd se desparte.

Frunză verde peste gură,
Din sărut nu crește mură,
Nici din lacrimă izvorul
Numai din fereastră dorul.
Răsai stea, de dor, albastră
Dacă-s mort, lingă fereastră.

ION CRÎNGULEANU

de egumeni de la muntele Athos, în frunte cu Gavril Protul, conducătorul comunității călugărești. De la Gavril Protul a rămas și prima mărturie scrisă despre ceremonie plină de strălucire și despre măreția mănăstirii: „Și o împodobi de dinăuntru și pe dinafară foarte frumos și toate scobiturile pietrilor din afară le vopsi cu lazur albastru și florile de polei cu albastru. Și așa vom putea spune că adevărat că nu este așa mare și sobornică ca Sionul, carele îl făcu Solomon, nice ca sfînta Sofia, care o au făcut marele împărat Justinian, iară cu frumusețea este mai deasupra aceloră”.

Un veac mai târziu, după ce trecu prin Țara Românească, spre Moldova și Rusia, călătorul arab Paul de Alep scria următoarele:

„Auzisem de la mai mulți oameni că în acest ținut al Țării Românești se află o mare mănăstire domnească, care după spusa lor nu mai are o egală în ceea ce privește frumusețea arhitectonică. Mai auzisem de la niște negustori greci, ce făceau comerț în țara francilor și la Veneția, că acolo nu este nimic asemenea ei... Spre a spune totul într-un cuvînt, această biserică e o minune în lume”.

★

Cuvintele lui Gavril Protul și ale lui Paul de Alep te întîmpină pe un panou la Expoziția jubiliară istorică amenajată în clădirea Grupului școlar forestier din orașul de pe Argeș. Numai în prima dimineață de la deschidere, înăuntrul muzeu al atestărilor vechimii, continuității și luptelor poporului român pe aceste meleaguri, a primit 1500 de vizitatori. Majoritatea însemnărilor așternute în cartea de impresii se încheie cu sugestia ca acest muzeu să fie permanentizat. Vizitatorul face cunoștință aici și cu un alt monument durat de către domn, de astă dată în slove, și a nume opera literară Învățăturile lui Neagoe Basarab către

de chimirul din părțile Țîrgului Lăpuș, de costumele năsăudene, de căucele și fusele hunedorene, de costumele de pădureni și pădurence, de cele de pe Valea Mureșului și a Tirnavei, de ceramica de Maramureș sau de Bîrsa.

Pretutîndeni am fost îndemnați să stăruim în fața atîtor frumuseți izvorîte din sufețele și măiestria meșterilor noștri populari. Îți mai aduci aminte, vizitatorul, de tulpicele moților din Apusenii, de stîlpii caselor și de porțile monumentale, de merindarele pe care le așează brașovencele pe coșurile de mîncare, de fluierile cu încrustații cu care ne-au doinit ciobanii din Vaideeni? Desigur, nu vei uita, multă vreme, nici numeroasele obiecte legate de datinele și obiceiurile satelor noastre. Te-am văzut admirînd steagurile și cununele de nuntă, măștile de Iași, de Bacău și de Maramureș folosite la diverse sărbători sau ceremonii.

Spre sfîrșitul vizitei noastre am ajuns și în sala care găzduiește atelierele cîtorva dintre cei mai vestiți creatori populari. L-am urmărit pe bătrînul meșter Nicolae Cernat din Șugag-Sebeș iscînd din lemn minunate furci de tors și căuce. Renumitul olar Colibaba din părțile Rădăuților ne-a demonstrat înalta-i măiestrie în arta ceramicii, iar Maria Spiridon din Avrig ne-a încîntat cu cusăturile avrigene.

În tot timpul drumeției noastre am văzut numeroși vizitatori stăruind asupra fiecărui lucru, încîntîndu-și privirea și sufletul, plecîndu-se cu neasemuit respect și prețuire în fața celor 2000 de exponate, în fața geniului artistic al poporului nostru.

OVIDIU MARALOIU

Oboga, sau carpe-

frumusețile acestor continuăm drumetia noastră și cu minuna-populare argeșene. Va clipe în fața argeș. Se spune că st moștenite de la la școala lui Brînze din generație în Rotaru din comuna din numeroasele are a învățat acest cărei mîini iscusite e neîntrecută frumusețea de șcel lucrat cu fir țoasă ciobănească, și vestita ceramici Vlădești.

și ea și iscate din patru arta populară. multe, așezate în margini din stofă noi, ștergarele de beteală sint ciesterilor băcăoani. ul costum femeimintirea vremuril mamei lui Ion brăcat în acest mim o întîlnim și în vestitor.

mintim și de colode Jitia, de șterfluturi și călăreți, care le-am întîlondițele de Vama, cu brîie de traneptrul vechi din ecupate din piele,

INAINTAȘI DE SEAMĂ
AI ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII
ROMĂNEȘTI

Traian Vuia

de acad. ELIE CARAFOLI

La începutul secolului nostru aeronautica pasiona opinia publică, tot așa cum astăzi oamenii sînt fascinați de curcirea Cosmosului. În epoca aceea, denumită pe drept cuvînt epoca eroică a aviației, în care concepția și execuția aparatului precum și arta de a zbura erau adesea intrinsece în una și aceeași persoană, poporul român a dăruit omeniilor mari deschizători de drumuri, ale căror nume au rămas înscrise cu litere de aur în istoria aviației mondiale: Traian Vuia, Henri Coandă, Aurel Vlaicu.

Primele aparate de zbor aveau nevoie de mijloace suplimentare pentru a se desprinde de pe pămînt: catapultare, alunecare pe un plan înclinat ș.a. Așa s-a întimplat cu frații Wright în zborul lor memorabil din decembrie 1903, care au utilizat asemenea mijloace pentru a se putea avînta în văzduh.

Un tânăr bănățean, Traian Vuia, născut într-o familie de țărani, în august 1872, imaginează și execută în februarie 1903, planul unui avion capabil să se desprindă singur de la sol. Dar are decepția de a-și vedea manuscrisul clasat, ca nepotrivit pentru acea vreme, cînd atenția se îndrepta spre balonul dirijabil.

Din cauza greutăților materiale pe care le-a întâmpinat, abia în 1905 a reușit Vuia să-și construiască aparatul, cu care voia să demonstreze concepțiile sale inovatoare. La 18 martie s-a desprins de pe pămînt, s-a ridicat 1906, la Montesson, lângă Paris, Vuia la o înălțime de aproape un metru și a parcurs aproximativ 12 m în aer. Era pentru prima oară că un aparat mai greu decît aerul reușea să facă un zbor complet: rulara pe pămînt, decolarea, zborul în aer și aterizarea, numai cu mijloacele proprii ale avionului construit de el. Avionul cu care Vuia a efectuat memorabilul zbor din martie 1906 era echipat cu un motor de con-

cepție proprie; aparatul era prevăzut cu un tren de aterizare în formă de cărucior, cu patru roți de cauciuc, avînd și amortizoare pentru absorbirea șocurilor. Acesta este printre primele sisteme de trenuri de aterizare folosite în aviație.

Deși încercarea a fost încununată de succes, totuși, printr-o omisie regretabilă, zborul nu a fost omologat oficial.

Cu toate acestea, prioritatea lui Vuia în ceea ce privește realizarea primului zbor complet, numai pe baza propriilor mijloace de bord, este astăzi unanim recunoscută de publicațiile de specialitate autorizate, care îi consacră pagini elogioase.

Vuia a adus și contribuții importante în construcția elicopterelor, cu care a efectuat încercări reușite. O altă importantă realizare a sa este generatorul cu ardere catalitică, denumit astăzi „cazanul Vuia”.

Alături de H. Coandă, creatorul primului avion cu reacție din lume, de A. Vlaicu, inventator, constructor și zburător desăvîrșit, Traian Vuia, împreună cu aceștia, a creat și tradiția aviației românești, tradiție ce a fost continuată de o pleiadă de zburători iscusiți, cercetători și ingineri constructori.

Evocînd realizările lui Vuia, cinstim memoria acestui strălucit fiu al poporului nostru, care avea să constituie o pildă pentru generațiile viitoare, ca om de știință și mare cetățean, ce și-a dedicat întreaga viață progresului.

VOM PREVENI ORICE BOALĂ PRIN VACCINARE

O veche maximă medicală spune că este mai ușor să previi o boală decît s-o vindecî. Pornind de la această idee oamenii de știință au căutat din totdeauna să găsească cele mai bune metode pentru preîntîmpinarea bolilor. În arsenalul de luptă împotriva bolilor molipsitoare a fost astfel introdusă, încă mai de mult, o armă deosebit de eficientă: vaccinarea. Grație vaccinării, în țările în care aceasta s-a aplicat în masă, boli de temut ca paralizia infantilă, vîrsatul negru (variola), difteria și altele, au dispărut aproape cu desăvîrșire.

VACCINUL ANTICANCEROS

Dar pe ce se bazează de fapt acțiunea vaccinării? Prin vaccinare se introduce în mod obișnuit în organism cantități mici de microbi omorîți sau slăbiți în puterea lor (atenuați). În prezența acestora, organismul „fabrică” „substanțe de apărare” (anticorpi) care, după ce „lichidează” microbii pătrunși, rămîn mai departe „de strajă” în corp și îl apără împotriva viitoarelor infecții. Se spune că astfel omul devine rezistent (imun) față de boala respectivă.

Oamenii de știință și-au pus întrebarea dacă nu s-ar putea determina organismul să producă în același fel substanțe de apărare și împotriva altor boli decît cele molipsitoare.

Experiențele au arătat că organismul fabrică substanțe de apărare și în alte situații, cum ar fi de pildă în cazul formării unor tumori canceroase. S-a constatat, în studii pe animale, că tumorile canceroase pot fi distruse în urma reacției de apărare a organismului. Rețese deci că dacă în corpul omului s-ar putea stimula acest mecanism de apărare, sau s-ar putea introduce anticorpi gata formați ar fi posibilă preîntîmpinarea bolii. Primele cercetări făcute, în special în Franța,

de către profesorii Halpern și Mathé sînt promițătoare. La Institutul pentru combaterea cancerului din Paris s-a reușit izolarea anticorpilor din țesuturile bolnave, care injectate la animale sănătoase le-au apărut de îmbolnăvire. La aceste animale „vaccinate” nu s-au putut dezvolta tumori canceroase provocate pe cale artificială. Astfel de experiențe au fost efectuate și în S.U.A. Seruri obținute de la persoane bolnave de cancer au fost utilizate ca vaccinuri asupra unor bolnavi gravi: s-au obținut în multe cazuri ameliorări și vindecări. Sistemul deci aproape de realizarea unui vaccin anticanceros eficient care ne va putea apăra în viitor de această boală periculoasă.

RADIAȚII IMPOTRIVA RADIAȚIILOR

Vaccinarea poate constitui o metodă salutară și pentru combaterea altor boli. De curînd, cercetătorii din R.F. a Germaniei, Ernst Krokovski și Volker Taenzler au arătat că prin doze mici de radiații se poate preveni boala radiațiilor. Cobai supuși unor iradieri inofensive au putut suporta unele iradieri care altfel le-ar fi provocat moartea. În singele animalelor s-au produs și în acest caz substanțe de apărare care acționează apoi ca un vaccin. Dovadă că această rezistență la radiații s-a putut transmite altor șoareci prin simpla transfuzie de sînge de la animalele vaccinate.

În arsuri se produc de asemenea anticorpi, care au fost studiați de savantul sovietic N.A. Federov. În singele oamenilor și animalelor care au suferit arsuri se acumulează anticorpi care exercită o acțiune de protecție împotriva efectelor dăunătoare ale acestora. Prin injectarea în alte organisme a sîngelui recoltat de la persoane care au suferit de arsuri, N.A. Federov a preparat un astfel de vaccin contra arsurilor. Serurile contra arsurilor se folosesc de pe acum în clinicile sovietice în profilaxia acestui accident la muncătorii care lucrează în „mediu cald”.

Un alt vaccin pus la punct este cel împotriva nepotrivirii grupei sanguine. Se știe că dacă părinții aparțin unor grupe sanguine diferite (de pildă RH negativ mama și RH pozitiv tata) există un pericol mortal pentru copil, mai ales cînd mama e la prima naștere. Vaccinul preparat de dr. Vincent Freda de la Universitatea Columbia (S.U.A.) injectat preventiv unei femei cu RH negativ o face „insensibilă” la factorul RH al soțului. Astfel singele matern nu mai are consecințe fatale asupra copilului.

În sfîrșit, să menționăm că în diverse laboratoare din lume se lucrează în prezent la punerea la punct și a altor vaccinuri ca cele împotriva unor anemii, a sterilității feminine, a reumatismului și a sclerozei în plăci. Vom ajunge, astfel, probabil, în viitor, ca imediat ce se va ivi pericolul unei boli, să o putem preveni rapid printr-un vaccin simplu, comod și sigur.

DRAGOȘ NISIOIU

Dr. E. ROȘIANU

Pietrele Doamnei

MONUMENTE ALE NATURII

REZERVAȚIA GEOLOGICĂ A RARĂULUI

Așezat între obcinile bucovinene și masivul Giumalău, masivul Rarău este binecunoscut în țară prin *Pietrele Doamnei*, vestitele stînci cu formă caracteristică, de numele cărora se leagă multe legende locale.

Ceea ce este mai puțin cunoscut e faptul că *Pietrele Doamnei* fac parte dintr-o rezervație bine delimitată — așa-numita rezervație geologică a platoului Rarău. Acest monument al naturii cuprinde vîrfurile muntelui Rarău care reprezintă, în realitate, un platou mărginit de abrupturi calcaroase. Acest platou înglobează „klipele” calcaroase — stînci care par că tișnesc din adîncuri — ce formează *Pietrele Doamnei*, *Piatra Șoimului*, *Piatra Zimbrului* și *Bitca Runculețului*.

Pietrele Doamnei sînt formate din trei stînci gigantice de calcar de culoare cenușie-roșie cu aspectul unor piramide triunghiulare. Cea mai sudică și cea mai mare, cu o înălțime de 70 m este abruptă și greu accesibilă și nu de puține ori ascensiunile pe ea s-au soldat cu jertfe omenești.

În partea de sud-est a *Pietrelor Doamnei* se întinde un grohotiș imens, format din stînci mai mici, printre care cresc molizi și pini firitori. Acest amestec de piatră și copaci infățișează o imagine uluitoare, ca un adevărat peisaj din povestile cu Strimbă-Lemne și Sfarmă-Piatră. Datorită rocii calcaroase din care sînt formate, ploile și vînturile au săpat aceste stînci, dîndu-le, uneori, înfățișări curioase, cărora poporul le-a dat denumiri după asemănarea lor. Astfel sînt binecunoscute stîncile

numite: *Capul lui Ștefan cel Mare* și *Moșneagul*.

Grohotișul de lângă *Pietrele Doamnei* se termină spre sud-est cu *Bitca Runculețului*, formațiuni stîncoase la fel de interesante.

Marginea de miazăzi a platoului este formată de *Piatra Șoimului*; peretele vertical și amenințător care străjuiește Valea Colbului, cel mai frumos afluent al Bistriței auriu. Lîngă această stîncă se află cabana turistică.

La răsărit de *Pietrele Doamnei*, *Piatra Zimbrului* își îndreaptă fața argintie și prăpăstioasă spre valea pîriului Chiril, deasupra schitului Rarău. Latura de nord a platoului este formată de așa-numitul *Perete al Rarăului*, un abrupt vertical impresionant.

În partea de nord-vest a rezervației se găsește *Peștera lîlțecilor*, o grotă cu lungime apreciabilă. Nu departe de aceasta se află cantonul zoopastoral, stațiune de experimentare și studiu științific pentru ameliorarea pajiștilor alpine.

Aici, pe platoul Rarău, se află și multe plante rare și interesante dintre care: albu-mița, crinul turcesc, garofița albă de stîncă, degetăruțul și argințica sînt adevărate perle ale florei montane.

Inconjurul acestui platou — deci al rezervației — pe la baza abruptului este unul din cele mai interesante itinerarii turistice și științifice din acest masiv, dar cere, pe lîngă rezistență fizică, și o bună cunoaștere tehnică a escaladării alpine.

Rarăul, cu străvechile lui legende, este un munte care atrage atît prin peisajul său

variabil, cît și prin atmosfera sa primitivă. Așezat la rîmpintii de masive și ape, acest platou de înălțime oferă o vastă panoramă asupra regiunii de nord a țării, de la munții Rodnei și Călimani pînă la culmea Stînișoarei și Ceahlău, îndreptînd și prin aceasta denumirea de monument al naturii.

În serile de toamnă, cînd ultimele raze de soare acoperă *Pietrele Doamnei* cu o poleială roșie de aramă, se aud de la stînci buciurile ciobanilor. Această clipă impresionantă

nu o poate uita nimeni; e un obicei moștenit din generații, care perpetuează legenda haiducului Hălănceanu, întemeietorul Cîmpulungului Moldovenesc de astăzi. După această legendă, Hălănceanu a fost înmormîntat de către ortacii săi, pe Rarău, înainte cu aproape 1000 de ani!

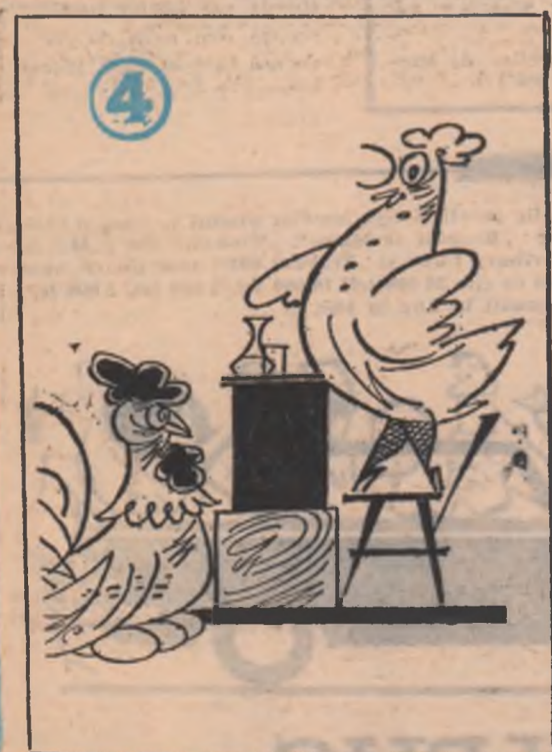
„În prohodul toamnei
Subt Pietrele Doamnei,
Bucumîndu-i vîntul,
Codrul și pămîntul...”

Şase proverbe

ilustrate de NEAGU RĂDULESCU

1. Vulpea nu se teme de vânătorul care se laudă seara.
2. Apa trece, pietrele rămân.
3. Patru ochi văd mai bine decît doi.
4. Unde găina cîntă, cocoşul tace.
5. Te poţi opri cînd te sui, dar anevoie cînd te cobori.
6. A auzit cocoşul cîntînd dar nu ştie la ce casă.

Operatorul Toader Petruț din comuna Vătava (Mureș-Autonomă Maghiară) a născocit un procedeu prin care atrage tot satul la spectacolele cinematografice. Metoda, pe cât e de ingenioasă pe atât e de simplă, ca toate invențiile mari și te întrebi cum de nu le-a trecut prin cap și altora până la el. Dar ce să-i faci, așa a fost și cu oul lui Columb și cu atâtea alte descoperiri epocale. Și când te gîndești că toată invenția se rezumă la învîrtirea unui buton de la difuzor. Unii, mai ales spectatorii, iau în nume de rău această invenție pentru că le jenează timpanul, alții, ca cei de la secția raională de cinematografie, îl critică pe operator pentru că măcar o dată pe lună trebuie să vină la el să-i repare difuzorul. Așa sînt oamenii, nu-l înțeleg. Dar cite invenții au fost înțelese și a-

preciate la timpul lor? Oamenii nu-l înțeleg, nu-și dau seama încă ce lucru mare a descoperit!
Învîrtind „butonul magic” pînă ce difuzorul se aude în tot satul, el rezolvă un lucru mare. Face ca toți oamenii din comună să beneficieze de arta cinematografică. Doar n-o să meargă filmul numai pentru cei 100-150 de spectatori. Dacă imaginea e legată de ecran, în schimb sunetul se propagă prin unde și se aude departe. Și dacă cei ce n-au venit la spectacol nu pot să vadă ce se întîmplă pe ecran, să aștepte măcar despre ce este vorba în film. Să audă tot satul ce spun actorii, să se delecteze cu muzica filmului. Nu-i asta o treabă mare? Ce contează pe lingă acest fapt timpanul celor 100-150 de spectatori?

I. RADU

PILULE AMARE

In vacanță

Și la Belcești-Hirlău ziua e mai lungă vara decît iarna. Și la liceul din Belcești copiii au vara vacanța mare. Judecînd însă după notele de plată ale consumului de energie electrică, ai spune că aici nu există nici vacanță și nici soare care răsare la 5 dimineața și apune la 8 seara. Aceleași mii de lei iau drumul în fiecare trimestru către casieria I.R.E. De ce se întîmplă asta și într-un trimestru în care la școală nu se pun note în catalog (ci se achită numai note de plată ale curentului electric)? Probabil pentru că la I.R.E. Pașcani există oameni grijulii cu veniturile instituției, care și-au făcut o socoteală simplă: de ce să cîștige cîteva sute de lei deplasînd un specialist pentru montarea contoarelor pe care liceul din Belcești le solicită de luni și luni de zile (și pentru care instalația necesară este făcută și ea de aceleași luni de zile)? Nu e mai bănos sistemul actual?

Ar fi cazul ca încă înainte de sfîrșitul vacanței școlare, I.R.E. Pașcani să iasă din... vacanță. Deci să se facă lumină, dar să se înregistreze și pe contor.

Chestie de toval

Responsabilului atelierului de cizmărie din Dolhasca-Fălțiceni îi sînt dragi sătenii. Îi place să-i vadă cît mai des. Poate acesta este motivul pen-

tru care îi cheamă de cîteva ori pînă le repară pîngelele. Numai că, tot umblînd pe drumul spre cizmărie, își mai rup oamenii o pereche de încălțări. Și taman bine pînă sînt gata pantofii din atelier, trebuie să-i dea la reparat pe cei din picioare. Apoi se rup cei reparați, mergînd după cei dați la reparat. Și așa mai departe...

Să fie o metodă de depășire a planului? Noi credem, tovarășe responsabil al atelierului de cizmărie, că e chestie de toval.

Pod suspendat

La Panteu-Gherla a fost construit, cu lărgul concurs al sfatului popular comunal, un nou tip de pod suspendat. După ce secția raională de drumuri și poduri a terminat încă în 1966 lucrările la respectivul pod de beton, circulația a rămas suspendată pînă în prezent, datorită neglijenței organelor comunale, cărora le revenea sarcina de a se îngriji de transportarea balastului pentru efectuarea umpluturii la cele două capete. Așa că, deocamdată, picioarele podului sînt în contact cu solul, dar cele două capete ale sale sînt suspendate, nefiînd în contact cu drumul. Totuși circulația nu e „în aer” pentru că se poate face prin apă. Însă, după cum se vede, nu e suficient ca podul să fie cu picioarele pe pămînt, ci ar mai trebui să fie și cei care se ocupă de gospodărirea comunei.

FARFURIA SUBMARINĂ

Cunoscutul om de știință francez Jaques Yves Cousteau se ocupă de ani de zile de cercetări oceanografice, căutînd soluții cît mai avantajoase pentru a da posibilitatea oamenilor să trăiască în mediul oceanic. Acest lucru va duce la punerea în valoare a bogățiilor ce se găsesc în mări și oceane. Astfel, experiențele făcute de el cu ajutorul caselor submarine denumite „Precontinent” au dat posibilitate oamenilor de a trăi și a lucra timp mai îndelungat sub apă.

În fotografie: laboratorul „Farfuria submarină” folosit de expedițiile organizate de către Jaques Yves Cousteau pentru explorarea mediului submarin.

— Știi de ce accidente pe drumuri și șosele erau cu mult mai rare în acele vremuri cînd principalul mijloc de transport era calul?

— Pentru că conducătorul vehicolului nu trebuia să se bazeze pe propria-i rațiune.

ANECDOTE

Doi prieteni se întîlnesc pe stradă.

— Am auzit că te căsătorești.

— Da.

— De ce ai făcut asta?

— Nu-mi prea plăcea să iau masa la cantină.

— Dar acum?

— Acum îmi place.

— Ion? Nicolae? Petre?... („Les Nouvelles de Moscou”)

Duel original

La triburile Sakais din Peninsula Malaca (sud-estul Asiei) există obiceiul ca, atunci cînd onoarea vreunui din membrii tribului este atinsă de un alt membru, cei doi se luptă în duel. Armele folosite nu sînt însă pistol, sabia ori spada ci... penele de păun.

La semnalul arbitrilor, luptătorii cu „armele” lor în mîini pătrund în centrul unui cerc cu diametrul de 3 m și încep să se gîdile cu penele. Se întîmplă rar ca un luptător să reziste mai mult de un sfert de oră fără să ridă. Este considerat învins cel care rîde primul.

Muzicianul la oculist („Quick”-München)

...potrivit datelor furnizate de Oficiul Internațional al viei și al vinurilor, țara noastră ocupă locul al 6-lea în Europa și al 8-lea în lume în ce privește suprafața cultivată cu viță de vie?

...în deșertul Alacama din America de Sud, de 280 de ani n-a mai căzut un strop de ploaie?

...dacă acum 100 de ani nu existau pe tot globul pămîntesc decît 5 orașe cu o populație de peste un milion de locuitori, azi sînt 115 și alte 200 se apropie de această cifră?

...folosindu-se utilaj românesc, în țara noastră s-au forat sonde la o adîncime de peste 6 000 de metri?

...cea mai lungă scrisoare de dragoste, cunoscută pînă acum, este aceea scrisă la Paris în 1875 de pictorul Marcel de Leclure care cuprinde un singur

cuvînt: „Te iubesc”, scris de 1.870.000 de ori?

...cel mai vechi semn de circulație din lume, datînd încă din vremea imperiului roman, a fost descoperit recent la o cotitură bruscă a unei străzi vechi din orașul Livorno (Italia)? Piatra găsită are înscris pe ea, în limba latină: „Acest loc este primejdios”.

...în orașul Baku, capitala R.S.S. Azerbaidjană din U.R.S.S., a fost creat primul muzeu de covoare din lume?

...în statul brazilian Goyas există o specie de albine care nu au ac și a căror miere nu este dulce, ci acră?

...locuitorii din Noua Guinee nu știu ce înseamnă durerea de dinți? Un grup de medici dentiști australieni s-a deplasat recent la fața locului, pentru a încerca să afle cauzele acestui fenomen neobișnuit.

Știați că...

Jucînd la Loz în plic puteți cîștiga imediat premii în bani și obiecte. Se atribuie autoturisme: „Renault 10 Major”, „Moskvici 408”, „Wartburg 312/1”, „Fiat 850”, „Wartburg Lux” și „Trabant 601”, televizoare, aparate de radio, premii în bani de cîte 20 000 lei, 10 000 lei, 5 000 lei, 2 000 lei și a. Oriunde vă aflați jucați la Loz în plic.

LOZ ÎN PLIC